

Handläggare:

Stefan Larsson Lindmark,
Elisabeth Forsberg Uvemo,
Catharina Sackemark Larsson,
Johan Eriksson, Somia Frej,
Malin Boman, Gunilla Axenbo,
Peter Fahlander, Helena Nilsson,
Thomas Eriksson, Ingrid Olsson

Till

Utbildningsnämnden
2018-04-19

U
b
ildningsnämnden

Underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden fastställer underlaget till budget för 2019 med inriktning 2020-2021. Underlaget överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att överföra hanteringen av avgifterna för öppen fritidsverksamhet från utbildningsförvaltningen till serviceförvaltningen.
3. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att se över om tilläggsersättningen för nyanlända ska hanteras som en av kommunfullmäktige fastställd schablon.
4. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att genomföra en översyn i syfte att samordna stadens ungdomsmottagningar.
5. Utbildningsnämnden godkänner kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola, bilaga 3.
6. Utbildningsnämnden godkänner det reviderade funktionsprogrammet för skollokaler, bilaga 4.2.
7. Utbildningsnämnden godkänner plan för FoU-arbete, bilaga 5.
8. Utbildningsnämnden godkänner kompetensförsörjningsplan för digitalisering i grundskolans samtliga skolformer, bilaga 6.
9. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Utbildningsnämnden

Hantverkargatan 2F
Box 22049
10422 Stockholm

Växel 08-50833000
registrator.utbildning@stockholm.se

stockholm.se

Innehållsförteckning

Likvärdighet och hållbar skolutveckling i ett växande Stockholm	3
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 Ett Stockholm som håller samman	4
1.2 Ett klimatsmart Stockholm	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm	4
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskola	5
2.1.1 Kompetensförsörjning	5
2.1.2 Kompetensutveckling	5
2.1.3 Inskrivningsgraden i förskola.....	6
2.1.4 Övergång från förskola till skola	6
2.1.5 Systematiskt kvalitetsarbete	6
2.1.6 FoU-strategi för förskolan	6
2.1.7 Tillsyn inom förskoleverksamheten	7
2.2 Grundskola och gymnasieskola inklusive förskoleklass, fritidshem, grundsärskola och gymnasiesärskola	7
2.2.1 Elevernas utveckling i en trygg miljö	8
2.2.2 Systematiskt kvalitetsarbete för ökad målpuppfyllelse	10
2.2.3 Öka likvärdigheten - En skola för alla	11
2.2.4 Integrering skola-fritidshem.....	12
2.2.5 Övergång från grundskola till gymnasieskola	13
2.2.6 Gymnasieskolans utbyggnad och utveckling	13
2.3 Samverkan och samarbete	14
2.4 Verksamhetsutveckling genom digitalisering	15
2.5 Ledarskaps- och kompetensförsörjning i förskola, grundskola och gymnasieskola	20
2.6 God arbetsmiljö och hälsa	21
2.7 Utbyggnad för att möta elevökningen.....	22
2.8 Övrigt	22
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	23
3.1 Drift	23
3.1.1 Löner	23
3.1.2 Utbyggnad av skollokaler - lokalkostnader	24
3.1.3 Digitaliseringen	25
3.1.4 Skolskjuts.....	26
3.1.5 Statsbidrag för stärkt likvärdighet	26
3.1.6 Förskolläraryrket som uppdragsutbildning	26
3.1.7 Nordiska skolspelen.....	27
3.1.8 Prestationer.....	27
3.1.9 Tilläggsersättning för nyanlända som schablon.....	27
3.2 Investeringar.....	27
3.2.1 Kapitaltjänstkostnader.....	27
4 Övriga redovisningar	28
4.1 Skolornas ersättning för uthyrning av övriga skolsalar till noll-taxeföreningar	28
4.2 Förslag om översyn av stadens ungdomsmottagningar	29
4.3 Hantering av avgifter för öppen fritidsverksamhet	29

Bilaga 1	Schablongrundande och interkommunala elever
Bilaga 2	Obligatoriska bilagor
Bilaga 3	Kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola
Bilaga 4	Lokalförsörjningsplan, LFP, del 1 och del 2
	4.1 Förteckning över administrativa lokaler
	4.2 Funktionsprogram för skollokaler
	4.3 Metodbeskrivning behovsanalys
Bilaga 5	Plan för utbildningsförvaltningens FoU-arbete
Bilaga 6	Kompetensförsörjningsplan, digitalisering i grundskolans samtliga skolformer

Likvärdighet och hållbar skolutveckling i ett växande Stockholm

Skolprogrammet är en del av stadens strategi för att förverkliga Vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Skolprogrammet beskriver värdegrund, utvecklingsområden och viktiga strategier för stadens kommunala skolväsende som omfattar förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. I programmet framgår vad elever, vårdnadshavare och medarbetare kan förvänta sig av stadens skolor och förskolor. Implementeringen av skolprogrammet har inletts.

I Stockholms förskolor och skolor bedrivs ett aktivt och långsiktigt arbete för att motverka skillnader och öka likvärdigheten så att alla barn och elever ska få bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling. Samverkan med olika aktörer inom och utanför den kommunala organisationen ger ytterligare kraft i det arbetet. Stockholm både påverkas av och påverkar utvecklingen i omvärlden. FNs globala hållbarhetsmål ”Agenda 2030” och lärande för hållbar utveckling ska vara en självklar del av skolornas verksamhet.

Elevernas måluppfyllelse och skolornas resultat ska förbättras i hela staden. Utbildningsförvaltningen arbetar strukturerat och förebyggande för att identifiera skolor i behov av stöd genom dialog, datainsamling, analys och löpande insatser under hela året. Arbetet ska ta avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet. Hållbar skolutveckling kräver både tid, kompetens, motivation och uthållighet. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete leder och utvecklar varje chef sin verksamhet utifrån stadens vision.

Utbildningsförvaltningen arbetar för en skola som effektivt stödjer elevernas lärande och medarbetarnas kompetensutveckling. Arbetet fortsätter med att bygga upp och etablera en organisation och ett arbetssätt som stödjer digitaliseringen av verksamheten och som lyssnar in och möter verksamheternas behov.

Antalet elever och medarbetare i stadens förskolor och skolor ökar för varje år. Kapaciteten ökas genom att nya skolor byggs och genom utbyggnad, provisoriska skollokaler och inhyring. Medarbetarna är den viktigaste resursen i stadens förskolor och skolor. Stockholms stad har skapat tydliga strategier för att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare samt chefer. Medarbetarna erbjuds kompetensutveckling, god löneutveckling, karriärmöjligheter, forskarsatsningar och kollegialt lärande i nätverk. Ledarskapet på alla nivåer ska skapa förutsättningar för goda kunskapsresultat och ett positivt och utvecklande arbetsklimat med demokratiska arbetsformer.

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan anges de viktigaste strategiska frågorna under kommunfullmäktiges inriktningsmål. Utmaningar och möjligheter som anknyter till dessa strategiska frågor beskrivs i kommande avsnitt och mer utförligt i bilagorna kompetensförsörjningsplan och lokalförsörjningsplan. Skolprogrammet är en viktig utgångspunkt för arbetet under de kommande åren.

Befolknings- och elevantalsprognoser finns i lokalförsörjningsplanen, LFP, i bilaga 4.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Inskrivningsgraden i förskola. Övergång från förskola till skola. Tillsyn inom förskoleverksamheten. Resultatutveckling över tid i grundskola och gymnasieskola. Elevernas utveckling i en trygg miljö. Skolornas elevhälsoarbete. Systematiskt kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse. Öka likvärdigheten - En skola för alla. Integrering skola-fritidshem. Övergång från grundskola till gymnasieskola. Gymnasieskolans utbyggnad och utveckling. Samverkan och samarbete. Verksamhetsutveckling genom digitalisering. Ledarskaps- och kompetensförsörjning i förskola, grundskola och gymnasieskola. God arbetsmiljö och hälsa. Utbyggnad för att möta elevökningen.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Samverkan och samarbete. Verksamhetsutveckling genom digitalisering. God arbetsmiljö och hälsa. Utbyggnad för att möta elevökningen.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Systematiskt kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse. Gymnasieskolans utbyggnad och utveckling. Samverkan och samarbete. Verksamhetsutveckling genom digitalisering. Ledarskaps- och kompetensförsörjning i förskola, grundskola och gymnasieskola. Utbyggnad för att möta elevökningen.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Inskrivningsgraden i förskola. Elevernas utveckling i en trygg miljö. Öka likvärdigheten - En skola för alla. Samverkan och samarbete. Verksamhetsutveckling genom digitalisering. Ledarskaps- och kompetensförsörjning i förskola, grundskola och gymnasieskola. God arbetsmiljö och hälsa. Utbyggnad för att möta elevökningen.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Förskola

2.1.1 Kompetensförsörjning

Stadens befolkningsprognos visar att antalet förskolebarn i åldrarna 1-5 år förväntas öka med cirka 9 000 barn fram till år 2026. Volymökningen innebär att det kommer att behöva anställas ytterligare cirka 1 800 förskollärare och barnskötare i stadens kommunala och fristående förskolor fram till år 2026. Därutöver finns ett stort rekryteringsbehov årligen inom den kommunala förskoleverksamheten, beroende på rörlighet och pensionsavgångar, om cirka 1 100 barnskötare och förskollärare i början, och 1 300 i slutet, av prognosperioden. Mot bakgrund av detta behöver staden prioritera arbetet med att utveckla och behålla förskollärare och barnskötare som arbetar i stadens förskolor. I kompetensförsörjningsplanen, bilaga 3, beskrivs kompetensförsörjningsutmaningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare. Behovet av ersättningsrekrytering inom den fristående verksamheten är okänt.

Vikarieersättning för barnskötare som vidareutbildar sig till förskollärare

Som en del av stadens kompetensförsörjningsstrategi pågår sedan 2013 en satsning där staden betalar vikarieersättning för barnskötare som vidareutbildar sig till förskollärare. Ersättningen ska täcka vikariekostnaderna för den arbetstid som barnskötarna deltar i utbildningen¹.

Antalet aktiva har ökat varje termin. I dagsläget är det cirka 300 barnskötare som vidareutbildar sig till förskollärare. Under 2017 genomfördes en enkätundersökning som visade att 87 procent av de svarande förskolecheferna anser att vikarieersättningen har haft en avgörande betydelse för deras beslut att låta medarbetare vidareutbilda sig till förskollärare. Förvaltningen ser därför att denna satsning behöver fortsätta för att säkerställa att det finns förskollärare som leder undervisningen i stadens förskolor.

Uppdragsutbildning

Förvaltningen har fått i uppdrag att upphandla en uppdragsutbildning som komplement till de reguljära förskollärarytbildningarna för att öka andelen förskollärare och ge anställda barnskötare utvecklingsmöjligheter. Se även under avsnitt 3.

2.1.2 Kompetensutveckling

I de uppföljningar som görs av förskolan i staden framkommer ett behov av stadsövergripande kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering, undervisningsbegreppet samt den reviderade läroplanen. Under planperioden kommer därför förvaltningen inom sitt samordningsuppdrag att erbjuda stadsövergripande kompetensutveckling inom dessa områden, i huvudsak riktad till chefer och ledare.

¹ Ersättningen är 6 000 kr per studerande och månad.

2.1.3 Inskrivningsgraden i förskola

Utbildningsnämnden ska i sin samordnande roll samverka med stadsdelsnämnderna i arbetet med att öka andelen inskrivna barn i områden med lägst andel inskrivna och att öka kunskapen om varför vissa vårdnadshavare inte väljer att låta barnen gå i förskola samt hur den faktiska närvaron ser ut bland inskrivna barn främst i socioekonomiskt resurssvaga områden.

2.1.4 Övergång från förskola till skola

Riktlinjerna för övergång från förskola till skola ska revideras i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna.

2.1.5 Systematiskt kvalitetsarbete

Utbildningsnämnden har i uppdrag att utveckla en årlig återkommande stadsövergripande Förskolerapport med fokus på kvalitet och likvärdighet i stadens förskoleverksamhet utifrån väsentlig fakta och data. Syftet är att på ett överskådligt och lättillgängligt sätt beskriva kvaliteten i stadens förskolor oavsett huvudman. I rapporten möjliggörs såväl jämförelser över tid som jämförelser mellan olika underlag och delar av staden. På det sättet kan rapporten utgöra ett viktigt underlag till kommunfullmäktige och även bidra till det systematiska kvalitetsarbetet på både stadsövergripande och stadsdelsförvaltningsnivå.

I den första versionen av Förskolerapporten, som avser verksamheten 2017, görs en kartläggning och analys av befintliga underlag för att bedöma kvalitet ur olika perspektiv. Kartläggningen syftar även till att identifiera relevanta underlag som saknas eller behöver utvecklas för att rapportens syfte på sikt ska uppnås. Under planperioden kommer Förskolerapporten att utvecklas för att fånga förskolans måluppfyllelse, utveckla förskolans systematiska kvalitetsarbete och bidra till verksamhetsutveckling.

De tre viktigaste utvecklingsområdena som framkommer i den samlade analysen i Förskolerapporten är kompetensförsörjning av barnskötare och förskollärare, digitalisering och undervisningsbegreppet utifrån förskolans reviderade läroplan.

2.1.6 FoU-strategi för förskolan

Under de senaste åren har staden förstärkt samarbetet med närliggande lärosäten genom pilotprojektet med övningsförskolor och genom samarbete med Stockholms universitet kring Förskolesummit där forskare och pedagoger möts. Det saknas dock en samlad FOU-strategi för förskolan och möjligheter för förskollärare och förskolechefer att forska inom ramen för sin tjänst. Staden driver inte heller stadsövergripande forskningsprojekt inom förskolan motsvarande de som finns i stadens skolor och i många andra kommuner. Under planperioden behöver därför FoU-arbetet förstärkas inom förskolan och resurser avsättas för detta, för att ge förskollärare och förskolechefer möjlighet till professionsutveckling och praxisnära forskning för att utveckla undervisningen i förskolan.

Staden behöver också inom ramen för FoU-arbetet utveckla en mer systematiskt omvärldsbevakning kring skolutveckling och samverka med högskolor och universitet.

2.1.7 Tillsyn inom förskoleverksamheten

Under 2018 kommer utveckling av tillsynen att ske genom att granskning av fristående förskolor också ska genomföras på huvudmannanivå. Syftet är att effektivisera tillsynen, eftersom förskolor som drivs av samma huvudman ofta har liknande förutsättningar men också att understryka huvudmännens ansvarstagande för den verksamhet som bedrivs.

Genom huvudmannatillsyn och fortsatt effektiviserade processer bedömer förvaltningen att målet med en fyraårig tillsynscykel fortsättningsvis kommer att uppnås.

Under hösten 2018 ska den reviderade läroplanen för förskolan implementeras och i samband med detta kommer viss tillsyn av fristående förskolor att fördjupas med fokus på undervisningen.

2.2 Grundskola och gymnasieskola inklusive förskoleklass, fritidshem, grundsärskola och gymnasiesärskola

Resultatutveckling över tid i grundskola

Samtliga betygsnitt på kommunala grundskolor har förbättrats sedan 2016, dock är nivåerna (förutom genomsnittligt meritvärde) lägre jämfört med 2015. Framförallt 2016, men även 2017, är antalet nyinvandrade elever (invandrat för 0–4 år sedan) högt jämfört med tidigare år, vilket till mycket stor del förklarar nedgången i resultatnivå 2016.

Tabell 1. Resultatutveckling över tid, mellan år 2013 och 2017, för samtliga elever i årskurs 9 i kommunala respektive fristående grundskolor. Källa: Skolverket.

Betygsnitt		2013	2014	2015	2016	2017
Andel behöriga (%) till nationellt program/yrkesprogram	Kommunala skolor	87,4	85,7	85,3	82,4	84,7
	Fristående skolor	91,7	90,4	91,6	91,7	91,2
	Samtliga skolor	88,7	87,2	87	85,5	86,9
Andel elever (%) som nått målen i samtliga ämnen	Kommunala skolor	75,2	77,0	77,9	74,4	78,4
	Fristående skolor	80,3	78,1	83,0	82,8	82,1
	Samtliga skolor	76,7	77,3	79	77,2	79,7
Genomsnittligt meritvärde*	Kommunala skolor	222	225	240*	239*	242*
	Fristående skolor	238	238	255*	255*	257*
	Samtliga skolor	227	229	245*	245*	247*

*Från och med 2015 redovisas meritvärdet på 17 ämnen, jämfört med tidigare 16 ämnen. Därför är siffrorna för de tre senaste åren inte fullt ut jämförbara med föregående år.

Sett till resultaten exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund, har utvecklingen för de kommunala grundskolorna varit positiv sedan 2015 (det finns inte statistik längre tillbaka i tiden) för samtliga betygsnitt.

Tabell 2. Resultatutveckling exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund i kommunala respektive fristående skolor 2015–2017. Källa: Skolverket

Betygsmått		2015	2016	2017
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	Kommunala skolor	90,4	92,5	92,3
	Fristående skolor	92,2	92,9	92,9
	Samtliga skolor	91,0	92,6	92,5
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen	Kommunala skolor	82,7	83,7	85,8
	Fristående skolor	83,6	83,9	83,8
	Samtliga skolor	83,0	83,8	85,0
Genomsnittligt meritvärde åk 9 (17 ämnen)	Kommunala skolor	247	255	256
	Fristående skolor	256	257	260
	Samtliga skolor	250	256	258

Resultatutveckling över tid i gymnasieskola

De kommunala gymnasieskolorna har för 2017 något högre resultat totalt sett jämfört med de fristående. För yrkesprogrammen är resultaten högre för de fristående gymnasieskolorna när det gäller andel elever med examen och grundläggande behörighet till högskolan, medan de kommunala gymnasieskolorna har en högre andel elever med examen från gymnasieskolan inom tre år. För de högskoleförberedande programmen har de kommunala gymnasieskolorna högre resultat jämfört med de fristående.

För de kommunala gymnasieskolorna har betygsmåten generellt sett ökat jämfört med föregående år, och genomströmningen har en klart positiv trend jämfört med 2015.

Tabell 3. Tabellen nedan visar kunskapsresultat* i gymnasieskolan efter läsåret 2016/2017, med 2015/2016 års resultat inom parentes. Källa: Skolverket

Program	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	Yrkes	Högskole- förbered.	Nationella, totalt	Yrkes	Högskole- förbered	Nationella, totalt
Andel elever med examen (%)	86,5 (84,3)	87,1 (86,1)	87,0 (85,7)	84,1 (81,2)	90,8 (89,6)	89,9 (88,5)
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	49,9 (44,4)	87,1 (86,1)	79,5 (76,6)	32,8 (32,3)	90,8 (89,6)	82,7 (82,1)
Genomsnittlig betygspoäng	13,5 (13,2)	14,6 (14,6)	14,4 (14,3)	13,5 (13,1)	15,3 (15,1)	15,0 (14,8)
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	60,1 (63,4)	66,3 (66,9)	65,0 (66,2)	63,6 (57,7)	75,8 (73,7)	74,2 (71,7)
Andel elever som slutfört utbildning med avgångsbetyg inom samma program inom 3 år (%)	65,4 (70,0)	71,5 (72,7)	70,3 (72,1)	71,4 (67,5)	79,4 (78,0)	78,3 (76,7)

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

2.2.1 Elevernas utveckling i en trygg miljö

Trygghet, förutsägbarhet och studiero ska prägla skolornas lärmiljöer. Skolans värdegrundsarbete vilar på demokratins grund, där diskriminering, hedersrelaterat förtryck, rasism, psykisk ohälsa, kränkningar och trakasserier ska motverkas genom ett aktivt arbete med

evidensbaserade metoder. Förvaltningen ska fortsätta att stödja skolorna i det förebyggande arbetet med att skapa studiero och i det systematiska kvalitetsarbetet kring kränkande behandling. Den process som finns för anmälan av kränkande behandling till huvudmannen behöver utvecklas. För att klara detta behöver ett digitalt inrapporteringsystem tas fram, som ska kunna generera statistik, uppdelad på olika typer av kränkande behandling, exempelvis sexuella trakasserier.

Förvaltningens samarbete med stadsdelsförvaltningarna fortsätter, bland annat när det gäller att utveckla stöd kring elever med omfattande frånvaro. Satsningen bygger på arbete i skolsociala team med ett strukturerat arbete för samverkan mellan socialförvaltning, stadsdelsförvaltning och skola för att kunna främja elevers närvaro och möjligheter att lyckas i grundskolan.

De kunskapshöjande åtgärder, mot bland annat våldsbejakande extremism, som genomförs i staden och inom utbildningsförvaltningen förväntas ge en ökad förmåga att se och identifiera de problem som finns.

Utformning av den fysiska miljöns betydelse för elevers utveckling och lärande står i fokus när nya skolor planeras. De nya skolor som byggs utvecklar elevens lärmiljö till att upplevas mer trygg och bidrar till studiero/arbetsro. Förvaltningen behöver även framöver arbeta för att utveckla och utrusta befintliga skolors lärmiljöer, för att bidra till en högre grad av flexibilitet och säkerhet.

Skolornas elevhälsoarbete

En stor utmaning är att anpassa lärmiljöerna så att alla elever ges möjlighet att lyckas utifrån sina skilda förutsättningar. Elevhälsans utveckling är ett prioriterat område och satsningar ska genomföras under planeringsperioden. Förvaltningen fortsätter att stödja skolorna i utvecklingen av det lokala elevhälsoarbetet med fokus på det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet, tillsammans med lärare och övrig personal.

Målbilden är att samtliga elever ska kunna fullfölja sin skolgång på den skola vårdnadshavaren valt och att alla skolor har en lärmiljö som är anpassad utifrån elevernas behov. Alla skolor ska präglas av ett förhållningssätt som skapar ett fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande hos eleverna. Elevhälsan ska vara en integrerad del av den pedagogiska verksamheten och elevhälsoteamet ska präglas av ett tvärprofessionellt arbetssätt. Förvaltningen kommer att fortsätta stödja skolorna i arbetet genom kompetensutvecklingsinsatser bland annat för att stärka elevhälsoteamen i deras hälsofrämjande och förebyggande uppdrag. Varje enskild skola identifierar sina behov av kompetensutveckling för att kunna anpassa insatserna utifrån lokala förutsättningar.

En fördjupad analys har genomförts på uppdrag av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen, i syfte att nå ökad förståelse kring orsakerna till psykisk ohälsa bland elever vid olika typer av skolor. Utifrån kunskapen ska förebyggande åtgärder och samverkan mellan skola,

elevhälsa och socialtjänst utvecklas för att främja den psykiska hälsan bland eleverna. Rapporten visar att Stockholms skolor skulle kunna främja elevernas psykiska välbefinnande bland annat genom att förbättra studieron, stärka elevinflytandet samt öka tillgången till stöd från vuxna i skolan.

I hälsofrämjande och förebyggande syfte omfattar elevhälsoarbetet även området rörelse och fysisk aktivitet. För att stödja grundskolorna i att organisera daglig styrd fysisk aktivitet bidrar nätverket ”Spring i benen” med att sprida goda exempel på fysiska aktiviteter. En nivå på 60 minuters lättare och mer ansträngande fysisk aktivitet per dag är en långsiktig målsättning och förvaltningen behöver ge grundskolorna förutsättningar för att göra det genomförbart.

Förvaltningen kommer under de närmaste åren att arbeta utifrån den samlade och långsiktiga strategi för utveckling av grundskolans centrala grupper med särskilda inriktningar (CSI) som för närvarande håller på att tas fram. Strategin syftar till att tydliggöra vilka centrala insatser som behövs för att stödja skolorna i sitt uppdrag att säkerställa att eleverna får det stöd de har rätt till enligt skollagen. I det arbetet kommer även att övervägas om den ekonomiska fördelningsmodellen för verksamhetsstöd till grundskolor i egen regi kan se ut på annat sätt.

2.2.2 Systematiskt kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse

För att skapa mer likvärdiga skolor och för ökad måluppfyllelse ska det systematiska kvalitetsarbetet fortsatt prioriteras och utvecklas på alla nivåer. För att ytterligare förbättra skolornas kvalitet och resultat fortsätter förvaltningen att kontinuerligt pröva och följa upp insatser för att studera effekterna på elevers lärande, både på förvaltningsnivå och på skolnivå. Utifrån detta ska nya strategier för skolutveckling formuleras. Ett vetenskapligt förhållningssätt med reflektion och analys ska präglade skolornas och förvaltningens arbete. Skolor ska utifrån behov få stöd i sitt arbete att kunna följa upp, analysera och utvärdera skolresultat samt relatera hur de förhåller sig till skolans förutsättningar, resurser och valda insatser.

Resultatdialoger, och andra uppföljningar med tillhörande återkopplingar, utgör en väsentlig del i det systematiska kvalitetsarbetet och ska fortsätta att utvecklas på alla nivåer. Former och underlag för dialogerna ses kontinuerligt över för att förbättra möjligheten att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsområden att arbeta vidare utifrån. I resultatdialogerna är det viktigt att följa hur skolans ekonomiska resurser används, för att främja likvärdighet och ökad måluppfyllelse.

Under planeringsperioden fortsätter arbetet med att systematisera olika uppföljningar av och stöd till skolorna för att kunna användas mer strategiskt. Förvaltningen arbetar med att ta fram en modell för uppföljning av skolors resultat genom ett ”value added”-mått som ska visa hur skolorna bidrar till elevernas kunskapsutveckling. Syftet är att förbättra förutsättningarna för uppföljning av progressionen i elevers resultat. Förvaltningen arbetar även vidare med att utforma stödmaterial för skolornas systematiska kvalitetsarbete.

Beslutsstöd är stadens centrala beslutsstödsystem och innehåller bland annat statistik avseende ekonomi och personaldata. I Beslutsstöd Skola finns statistik gällande elever, placeringar och resultat i utbildningsförvaltningens skolor, än så länge nästan enbart statistik från grundskolorna. Arbetet fortsätter med att utveckla Beslutsstöd Skola och kopplingen till de nya verktygen i Skolplattformen som nu är nya leverantörer av data till Beslutsstöd Skola.

Inom gymnasieverksamheten fortsätter arbetet med att utveckla underlag till stöd för analys, resultatdialoger och riktade utvecklingsinsatser. Nya brukarenkäter prövas inom gymnasieskolans språkintrösktion och inom gymnasiesärskolans nationella- och individuella program, där enkäternas frågeställningar har anpassats mot utbildningarnas mål. Genomförandet kommer att utvärderas särskilt då eleverna inom språkintrösktion utgör en ny sammanhållen respondentgrupp. Inom gymnasiesärskolan prövas nya arbetsformer i samband med att ett nytt system för datainsamling och redovisning av resultat introduceras. Erfarenheterna från genomförda brukarenkäter kommer att föras vidare i diskussionen om hur uppföljningarna kan utvecklas för yrkesintrösktion och individuellt alternativ.

Föregående läsår genomfördes den första examinationen inom den reformerade gymnasiesärskolan. Resultat sammanställdes, baserat på utfärdade gymnasiesärskolebevis. Fortsatt utvecklingsarbete för uppföljning och analys av resultaten genomförs under perioden.

Planen för intrösktionsprogrammen har reviderats och ska gälla från läsåret 2018/2019. Revideringen har medfört några nya uppdrag, bland annat ska gemensamma riktlinjer för registrering och dokumentation av elever tas fram samt riktlinjer för hur skolorna tydligare presenterar sitt utbildningsinnehåll. Planen ska fortsättningsvis revideras årligen.

2.2.3 Öka likvärdigheten - En skola för alla

Stockholm är en segregerad stad utifrån boende och i skolorna har detta förstärkts av det fria skolvalet, vilket har lett till mer homogeniserade skolmiljöer. Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor, trots en positiv tendens de senaste åren, och utgör en omfattande och långsiktig utmaning. Behovet av verkningsfulla utvecklingsåtgärder för att motverka detta kvarstår. Höga förväntningar - och att finnas i ett sammanhang där bra betyg och skolarbete värderas högt - leder till att elever lyckas bättre.

Utbildningsförvaltningen har genomfört en fördjupad analys av det socioekonomiska tilläggsanslaget och sammanställt en rapport, som föreläggs utbildningsnämnden den 19 april. Där lyfts särskilt fram att skolorna har gjort betydande förbättringar av sitt kvalitetsarbete, vilket är viktigt för att pengarna ska ge större effekt. Styrningen från central förvaltning fokuserar mer på processer än tidigare, vilket bedöms ha bidragit till detta. Förvaltningen behöver dock bli bättre på att identifiera goda arbetsätt på skolorna och att sprida dessa vidare.

En högre grad av heterogena skolmiljöer, med elever med olika bakgrund och socioekonomiska förutsättningar, ger ökade möjligheter för alla elever att lyckas. Strategin att

nyanlända elever ska tas emot av samtliga skolor i staden och att förlägga förberedelseklasser för årskurs 7-9 till skolor i innerstaden och närförort har varit ett steg i denna riktning. Den strategin ska gälla även fortsättningsvis. Att fortsätta utveckla undervisning och studiehandledning på modersmålet för nyanlända elever är också avgörande för deras lärande. Studiehandledningen har stor betydelse för elevernas måluppfyllelse och ett utvärderingsformulär för studiehandledning ska tas fram. Andra organisatoriska modeller för skolor och att söka skola bör utredas och övervägas i syfte att öka likvärdigheten. Att samla och rikta resurser dit där de behövs och utveckla samverkan med stadsdelsförvaltningarnas verksamheter utifrån den lokala kontexten kan ge möjligheter att hitta nya strategier och arbetssätt att arbeta vidare utifrån.

Under 2018 påbörjas en modell för bedömning av elevers rätt till modersmålsundervisning i syfte att stödja rektor i besluten. Arbetet fortsätter under perioden.

Minska segregationen - Skolkommissionens förslag

I skrivande stund har regeringen fattat beslut om att gå vidare till lagrådet med några av Skolkommissionens förslag. Ett av förslagen innebär att huvudmännen för förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan aktivt ska verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Utvecklingen av dessa förslag kommer att följas i förvaltningens fortsatta arbete.

2.2.4 Integrering skola-fritidshem

Arbete med att prioritera fritidshemsverksamheten och fritidsklubbarna fortsätter med syftet att utveckla den samlade skoldagen för eleverna i årskurs F-6. Förvaltningen kommer även att revidera och utveckla de befintliga riktlinjerna för fritidshemspedagogiken mot de yngre åldrarna. Genom fritidshemsamordnarna kommer samarbetsformerna mellan skola och fritidshem att fortsätta utvecklas. Detta för att stimulera elevernas utveckling av normer och värden, kunskaper samt ansvarstagande och inflytande under en samlad skoldag. Projektet med centrala fritidshemssamordnare avslutas 2019. Projektet utvärderas löpande och erfarenheterna kommer under planeringsperioden att implementeras i ordinarie verksamhet.

Omfattningen av och kvaliteten i fritidshems- och fritidsklubbverksamhet i områden med högt socioekonomiskt index är en strategiskt viktig fråga. Under 2018 genomförs ett pilotprojekt för att stärka fritidsklubbarnas roll på ett antal skolor, i syfte att kompensera elevers olika förutsättningar och bidra till ökade kunskapsresultat. Projektet behöver utvärderas för att eventuellt kunna implementeras i ökad utsträckning.

För att säkerställa att verksamheten håller en hög kvalitet, att fritidshemmen får en gemensam plattform och för att arbeta gemensamt mot läroplanens mål behöver fortbildning erbjudas de olika personalkategorierna på fritidshemmen.

2.2.5 Övergång från grundskola till gymnasieskola

Riktlinjer för övergång mellan grundskola och gymnasieskola i enlighet med skolprogrammet ska tas fram under perioden. Övergången till gymnasieskolan är komplex då eleven övergår till en ny skolform med många olika program och skolor att välja mellan. Elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd kan behöva fortsatta anpassningar och stöd i gymnasieskolan. Det är av stor vikt att informationsflödet mellan skolorna fungerar väl. Vägledningen i grundskolan inför gymnasievalet är central för att eleven ska kunna fatta väl underbyggda beslut om fortsatta studier och framtida yrkesvägar. Förvaltningen fortsätter att stärka och utveckla samverkansformer för övergång, i synnerhet kring elever som bedöms bli obehöriga till nationellt program och har stora stödbehov.

2.2.6 Gymnasieskolans utbyggnad och utveckling

Den kommunala gymnasieskolans utbud och utveckling är en strategisk fråga under hela planeringsperioden. Målet är att en ökad andel av Stockholms stads elever ska kunna beredas plats på en attraktiv kommunal gymnasieskola i Stockholm. Antalet ungdomar i gymnasieåldern ökar med cirka 33 procent fram till år 2026. Det innebär att staden aktivt måste söka nya möjligheter för utbyggnad och nybyggnation av gymnasieskolor i egen regi. Redan de närmaste årens växande elevkullar kommer att öka söktrycket till stadens gymnasieskolor avsevärt.

För att öka likvärdigheten mellan stadens skolor behövs planering för en jämnare fördelning av introduktionsprogrammen. Yrkesprogrammets attraktivitet ska främjas genom att stärka ett mer långsiktigt och hållbart samarbete med branschorganisationer. För att använda resurser mer effektivt behöver fler samarbeten utvecklas mellan yrkesprogrammen, vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen.

Under perioden planeras för en utveckling av collegetanken utifrån erfarenheter från arbetet med vård- och omsorgscollege. Syftet är att skapa utbildningar med nära koppling till både bransch och akademi. Pedagogikcollege startar under 2018 med att erbjuda yrkesutgång barnskötare och elevassistent. Planer finns på att utveckla pedagogikcollege till en del i ett förskolecampus som också omfattar förskollärare och förskolechefer. Under 2018 undersöks även möjligheter att forma ett regionalt samarbete för att kunna starta teknikcollege i Stockholmsregionen. Möjligheten att starta ytterligare college ska undersökas.

Utbildningsförvaltningen fortsätter att samverka kring projektet Campus Tensta som startar sin verksamhet från och med höstterminen 2019. Projektet sträcker sig till och med halvårsskiftet 2020, då nästan alla lokaler planeras att vara färdigställda. Projektet ska bygga ett Campus Tensta som ska vara en plats dit ungdomar från nordvästra Stockholm eller hela Stockholm kommer för att skapa goda förutsättningar för sin personliga framtid. En hållbar organisation bestående av olika aktörer från gymnasieskola, vuxenutbildning, folkhögskola, högskola och andra utbildningsanordnare ska bildas och avtal ska tecknas med dessa.

2.3 Samverkan och samarbete

Under planeringsperioden ska samordningen av förvaltningens centrala stödinsatser för specifika skolor ses över. Det finns ett behov av att kartlägga, beskriva, koordinera och hålla samman de utvecklingsinsatser som erbjuds till skolorna. Den samlade beskrivningen av särskilda insatser behöver också göras tillgänglig för skolorna och kan användas för att synliggöra inom vilka områden det saknas utvecklingsinsatser som är efterfrågade av skolorna.

För att kunna främja elevers möjligheter att lyckas i grundskolan samverkar socialförvaltning, stadsdelsförvaltning och skola, bland annat genom skolsociala team.

Det ömsesidiga samarbetet mellan skola och vårdnadshavare och att ta ett gemensamt ansvar för elevens skolgång, med respekt för varandras roller, är fortsatt viktigt för att skolan ska kunna ge eleven den bästa utbildningen.

ESF-projektet Stockholms unga studerar eller arbetar, SUSÅ, som drivs och styrs av utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans avslutas under perioden. Syftet är att stärka övergången mellan grundskola och gymnasieskola för elever som riskerar att inte påbörja gymnasieutbildning och att minska avhoppet från gymnasieskolan. Erfarenheter och resultat av SUSÅ kommer att implementeras i lämpliga delar.

Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden samverkar också med projektet ”Förstärkta vidaregångar” som är finansierat av sociala investeringsfonden. En modell ska tas fram där ungdomar från introduktionsprogram får en etablerad kontakt och riktat stöd för att förhindra ett glapp i vidaregången från gymnasiet till annan sysselsättning och bidra till adekvat stöd för att få ett arbete, praktik eller utbildning. Det ska minska andelen ungdomar i utanförskap och minska behovet av det uppsökande arbetet som bland annat drivs av stadens jobbtorg.

En handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret i Stockholms stad är framtagen av arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen tillsammans. Planen ska revideras årligen. Samverkan mellan förvaltningarna fördjupas ytterligare med fokus på det kommunala aktivitetsansvaret och stadsdelsförvaltningarna ska involveras mer aktivt i arbetet. Programmet för unga utanför studier eller arbete ligger till grund för samarbetet och insatserna framåt.

Förvaltningen ska aktivt verka för att i högre utsträckning vara delaktig i stadsdelsförvaltningarnas lokala utvecklingsprogram och ge förutsättningar för de olika förvaltningarna att gemensamt nyttja sina resurser utifrån stadsdelsförvaltningens behov. De förändrade förutsättningarna i samband med att förskoleklass har blivit en obligatorisk skolform kommer att innebära ett intensifierat arbete med att utveckla samarbetet med förskolan. De överenskommelser som idag sluts mellan stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen kan behöva utvecklas för att nå alla barn och föräldrar. Riktlinjerna för övergång från förskola till skola ska revideras i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna.

Samverkan med lärosäten - Praktisknära forskning om lärande och undervisning

Det är fortsatt angeläget att skapa goda förutsättningar och infrastruktur för att karriärlärare och skolledare ska fördjupa sin kunskap om god undervisning och sprida den till kolleger.

Förvaltningen är idag involverad i flera nationella initiativ om praktisknära forskning inriktade mot undervisning och skolutveckling. Lärare med erfarenhet av egen forskning och deltagande i forskningsprojekt är viktiga i etablerandet av en forsknings- och utvecklingskultur inom stadens skolor framöver. En sådan kultur är viktig både ur ett kompetensförsörjningsperspektiv och i arbetet med ökad måluppfyllelse med ett vetenskapligt angreppssätt på undervisningen. Detta finns mer detaljerat beskrivet i den bilagda FoU-planen, bilaga 5.

Samverkan kring praktisknära forskning med lärosäten regionalt och nationellt ska utvecklas och fördjupas. Ett konkret område är delade tjänster mellan skola och lärarutbildning som ett sätt att både fördjupa forskarutbildade lärares profession och att tillgodose behov av praxisnära kompetenser i lärarutbildningen. Forskarutbildade lärares tillgång till forskningsdatabaser och seminariemiljöer är ytterligare områden att utreda.

Dialogen kring nya vägar till läraryrket genom nya typer av lärarutbildningar ska fortsätta. Andra samverkansområden att utveckla är att i dialog påverka utbudet av lärarfortbildning på avancerad nivå, mot magister-/masterexamen och forskarstudier.

2.4 Verksamhetsutveckling genom digitalisering

Under hösten 2017 fattade regeringen beslut om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Den pågående revideringen av läroplanen för förskolan, som Skolverket presenterar för regeringen under våren, kommer också att innebära ett ökat fokus på digital kompetens. Utbildningen ska även ge barnen möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Det kräver i sin tur en ökad användning av digitala verktyg i förskolan och kompetens för det.

Nya krav i läroplanen om digitalisering omfattar från 2017 ytterligare 13 ämnen i grundskolan. Även för gymnasieskolan har förändringar genomförts vilket bland annat omfattat de gymnasiegemensamma ämnena historia, matematik, naturkunskap, religion, samhällskunskap och svenska/svenska som andraspråk. Digitaliseringen av nationella prov genomförs stegvis, och inleds med att det från hösten 2018 är obligatoriskt att använda dator eller annan digital enhet när eleverna i årskurs 9 och i gymnasieskolan skriver uppsatser för att pröva skriftlig framställning i engelska och svenska/svenska som andraspråk.

Sammantaget innebär detta att alla skolor behöver ha en god tillgång till digitala verktyg och enheter utifrån sina behov och förutsättningar. Detta kommer troligtvis innebära att en 1-1-satsning behöver genomföras för grundskolan. I dagsläget har elever i stadens gymnasieskolor bärbara digitala enheter.

Utbildningsförvaltningen har utifrån ändringarna i läroplanen tagit fram en kompetensförsörjningsplan för lärare i grundskolan som sträcker sig fram till 2020, bilaga 6. Planen innehåller kompetensutveckling inom programmering och medie- och informationskompetens (MIK).

Under perioden bedrivs arbete med att säkerställa tillgång till datakommunikation inom utbildningsförvaltningens samtliga lokaler inklusive idrottshallar, paviljonger och annex.

Även för central förvaltning finns behov av att utveckla verksamheten genom digitalisering. Ett exempel är att under de närmaste åren bör ett digitalt ärendehanteringssystem tas fram, som är sammankopplat med e-dok. I systemet genomförs hela handläggningsprocessen för till exempel tilläggsbelopp och verksamhetsstöd samt beslut om mottagande i grundsärskola och gymnasiesärskola. Det betyder att allt från registrering av ansökningar och bedömning till beslutsfattande och diarieföring sker effektivt i ett säkert system.

Förskolans verksamhet ska ingå i den stora satsning som Stockholms stad gör på ökad digital kompetens och kreativitet. Digitaliseringens möjligheter måste komma alla barn till del. Satsning på digitalisering inom förskolan ska också fortsätta för att ge effektiviseringsvinster och främja en lärande organisation. Satsningen är även en del av att göra staden till en attraktiv arbetsgivare. Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna under planperioden utveckla arbetet med det kollegiala lärandet kring programmering i förskolan. Nya pedagogiska verktyg kommer att införas för all kommunal förskoleverksamhet för att följa upp, synliggöra och utmana barnens lärande. Det ger även bättre möjlighet att följa inskrivna barns närvaro. Genom att det införs gemensamma system för alla förskolor i staden skapas förutsättningar för en större likvärdighet för alla barn.

Förskoleverksamheten i staden behöver därför skapa nya roller för att samordna, förvalta och dra nytta av digitaliseringen. Det behövs även gemensamma satsningar på kompetensutveckling under planperioden för att genomföra den fortsatta digitaliseringen. Det kommer att behöva avsättas resurser både centralt i staden och också i stadsdelsförvaltningarna för att förvalta och utveckla systemen.

För att tillvarata digitaliseringens möjligheter i grundskolan, i syfte att förbättra elevernas lärande och resultat och att verksamheten effektiviseras, behöver rektorerna ha en god förmåga att strategiskt leda utvecklingsarbete. Den digitala kompetensen hos skollärare och lärare ska användas för att höja pojkars resultat i områden och skolor med högt socioekonomiskt index, hitta inkluderande arbetssätt för elever i behov av stöd och som ett medel för att stärka lärandet hos nyanlända elever. För att öka den digitala kompetensen förstärks och tydliggörs digital kompetens och programmering i undervisningen, i fritidsverksamheten och på fritidsklubbarna.

Under 2018 införs de pedagogiska verktygen i den skolformsövergripande Skolplattformen. Utbildningssatsningar fortsätter för skollärare, pedagoger och administrativ personal.

För den fortsatta utvecklingen av gymnasieskolans digitalisering är projektet 1:1 2016 nu avslutat och en handlingsplan för digitalisering i lärandet är framtagen. Handlingsplanen är konkret och handlingsinriktad och ett stöd för gymnasiechefer att styra och följa upp varje skolenhet och för rektor att följa upp arbetslag och lärare på sin skola. En viktig förutsättning för en fortsatt god utveckling är att rektor leder arbetet och formar en organisation som bär arbetet med den digitala utvecklingen och skolutvecklingen vidare på varje enhet. Eleverna i stadens skolor ska uppleva att de kommit till en skola med hög kvalitet och som ligger i framkant både avseende kunskapsutveckling och digital utveckling, och att dessa båda kvaliteter är sammansmälta.

Ett ökat användande av digitala verktyg i undervisningen i alla skolformer kommer också att innebära ett behov av forskningsinsatser för att följa implementeringen av digitala verktyg i undervisningen, med fokus på de digitala verktygen i relation till undervisning och lärande, liksom att FoU-projekt initieras för att följa upp och utvärdera digitalisering i relation till undervisning och lärande.

Implementeringen av läromedelspolicyn innebär fortlöpande kvalitetssäkring av digitala lärresurser samt bevakning av hur forskning kring digitala verktyg och digital infrastruktur kan bidra till utveckling av undervisning och organisering av lärandet. Digitaliseringens förbättringspotential ska tillvaratas på alla nivåer.

Skolledares kompetens i att använda digitalisering som verktyg för förändringsledning är central för skolans förmåga att svara mot de nya kraven i läroplanen. Redan gjorda erfarenheter, till exempel projektet FLIT², ska kunna spridas och tas tillvara av fler.

Införande av Skolplattformen och Gemensam Service IT (GSIT 2.0)

Under perioden kommer samtliga delar av Skolplattformen att vara införda. Det innebär att staden har ett nytt barn- och elevregister, verktyg för schemaläggning, frånvaro- och närvarosystem, system för elevdokumentation, pedagogiska verktyg och en modul för planering och bedömning. Under perioden avslutas nuvarande GSIT-avtal och avtal har tecknats med nya leverantörer. Avtalet beträffande digitala enheter innebär en ökad valfrihet för förskolor och skolor att själva välja digitala enheter och graden av support. Valfriheten kommer att innebära ökade krav på kompetens hos skolledare i egenskap av beställare. Som en följd kommer centralt stöd till beställarna i förskola och skola att behöva etableras. Under perioden kommer en ny central förvaltningsorganisation för GSIT att etableras, där utbildningsförvaltningen står för den verksamhetsnära förvaltningen och avdelningen för digital utveckling på stadsledningskontoret för den it-nära. För att ta tillvara de nya systemens möjligheter kommer nya arbetssätt att krävas varför behovet av utbildning och information är centralt.

Organisation av den pedagogiska verksamhetens it-förvaltning

² Organiserar för digitalisering: Att leda och dela kunskap i skolan. Ett arbete av Stockholms stad i samarbete med KTH.

En ökad digitalisering i stadens förskolor och skolor innebär - utöver fler digitala enheter, fler programvaror, molntjänster och verksamhetssystem - även behov av kontinuerlig kompetensutveckling och större möjligheter till lokalt anpassade lösningar. Programvaror och system måste förvaltas. En organisation byggs för att möta behoven i verksamheterna utifrån förutsättningarna i nationella digitaliseringsstrategin, de nya kraven kring digitalisering i läroplanen, Skolplattformen och Gemensam IT-service. Organisationen kommer att stödja, driva och möjliggöra digitaliseringen inom såväl pedagogiska som tekniska perspektiv. Uppdraget är att skapa förutsättningar för en likvärdig tillgång till it inom stadens pedagogiska verksamheter och stärka digital kompetens hos elever, pedagoger, chefer och övrig personal.

Programbanken som handhar applikationer och webbtjänster får under perioden ett utökat uppdrag för att kunna hantera och kvalitetssäkra ett väsentligt utökat utbud i och med GSIT 2.0, för alla skolformer. Här är uppdraget kring applikationer för elever i behov av särskilt stöd särskilt viktigt att bevaka.

Införandet av Skolplattformens samtliga delar samt införande av ny funktionalitet i delar som redan tagits i bruk ställer stora krav på den nya förvaltningsorganisationen. Det gäller både den del av förvaltningen som delas med stadsledningskontoret (Objekt Skolplattform) och förvaltningens egna system där stora beroenden finns.

Ny dataskyddsförordning (GDPR)

EU har i april 2016 beslutat om ett nytt regelverk för behandling av personuppgifter som ska börja tillämpas i medlemsstaterna i maj 2018. Regelverket innebär påverkan på stadens verksamheter. Nämndens och förskolornas liksom skolornas hantering av personuppgifter ska anpassas kontinuerligt efter de nya reglerna, med stöd av stadsledningskontoret. Utbildning och information kommer att genomföras inom central förvaltning och för verksamheterna, alla informationsbehandlingar kommer att registreras och rutiner och anvisningar kommer att uppdateras.

Nya modeller för digital teknik i undervisning

Framtida brist på behöriga lärare gör det angeläget att prova nya modeller för hur teknik kan användas för bättre resursutnyttjande och högre grad av flexibilitet genom till exempel fjärrundervisning och distansundervisning. Att tillvarata den digitala teknikens möjligheter och utveckla modeller för hur god undervisning kan organiseras med bättre resursutnyttjande är prioriterat. Försök med flexibla upplägg med viss undervisning på distans kan provas med stöd av digitala lärresurser, också för de elever som skolan har svårast att nå.

Programmering

Programmeringskommissionen avslutade sitt arbete med ett antal rekommendationer till Stockholms stad. Målet är att inom två år öka digital kompetens och mognad genom tydlig styrning och en rad kompetensutvecklingsinsatser på olika nivåer. Digital kompetens spänner över flera områden, från kunskaper i programmering, källkritik, medie- och informations-

kunnighet, problemlösningsförmåga, kreativitet samt insikter i hur samhället i stort påverkas av digitalisering.

Programmering och digital kompetens ska, enligt rekommendationerna, skrivas in i verksamhetsplan och andra centrala styrdokument exempelvis budget och kompetensförsörjningsplan. Digital kompetens ska integreras i den dagliga verksamheten och en modell för certifiering av skolor ska tas fram i samband med verksamhetsplanen 2019.

Kommissionen anser också att kartläggningsarbetet som genomförts ska fortsätta med självskattningsverktyg och utvidgas till att omfatta även förskolan. Utbildningsinsatser ska genomföras på flera nivåer och staden ska aktivt verka för att fler poänggivande kurser på avancerad nivå tas fram. Fortsatt satsning på lärardriven forskning genom FoU-projekt, forskarskolor och magisterkurser där digitalisering är en integrerad del, är därför centralt för att utveckla och sprida den digitala kompetensen. Nya fora och mötesplatser mellan skola och akademi har en viktig roll att spela i detta sammanhang, liksom en fördjupad dialog med lärosäten om vilka forskningsinsatser som bör genomföras både för att fylla behov av ny kunskap och för att förbättra kvaliteten i implementeringen av nya verktyg och system.

Ny digital plattform för det samlade utbudet för stadens lärare

Utbildningsförvaltningens olika digitala kanaler saknar idag en sammanhållen presentation av erbjudandet till lärare och medarbetare med pedagogiskt uppdrag. Samtidigt behöver dagens Pedagog Stockholm ny teknik och anpassas till dagens användare.

Under 2018 har ett arbete påbörjats med att utveckla en ny digital plattform i syfte att samlat presentera förvaltningens erbjudande och resurser. Medarbetare med ett pedagogiskt uppdrag ska få det stöd de behöver när de behöver det. Plattformen ska också väcka intresse och visa upp staden som en attraktiv arbetsgivare även för presumtiva medarbetare. Resurser samlas och presenteras på ett sätt som utgår från användarnas beteenden och behov. Den digitala plattformen ska behålla namnet Pedagog Stockholm eftersom undersökningar visar att det är ett starkt varumärke som rankas högt i sökmotorer.

Utveckling av Stockholmskällan

Det finns goda möjligheter att involvera fler förvaltningar i Stockholms stad i Stockholmskällan, samt ytterligare koppla Stockholmskällans digitala infrastruktur med pågående, parallella processer i staden, till exempel stadens nya Geodataavtal, där data kopplas till geografiska platser som adresser och stadsdelar. För att vidga användning behövs en utveckling mot öppna applikationsprogrammeringsgränssnitt (api³), vilket kräver utökad serverutrymme. För dessa utvecklingsinsatser behöver resurser tillföras, utöver de som fastställts i den överenskommelse utbildnings- och kulturförvaltningarna tecknat 2018.

³ API:er ger möjlighet för andra aktörer, webbutvecklare och applikationsutvecklare, att på ett strukturerat sätt återanvända redan utvecklad och kvalitetssäkrad mjukvara som har kapslats in i någon form av kodbibliotek (till exempel Stockholmskällans databas).

Stockholmskällan är internationellt uppmärksammas. För att ytterligare tillgängliggöra webbplatsen för skolan, medborgare och besökare, behöver information på sikt också erbjudas på engelska.

Uppdatering av Kulans tekniska plattform

I stadens arbete för alla barns rätt till kultur är Kulan som mötesplats och bidraget kulanpremierna till skolorna centrala verktyg. Den befintliga tekniska plattformen har varit i drift sedan 2014. Under dessa år har den tekniska utvecklingen och användningen ökat. Kulan behöver därför genomgå en större teknisk uppgradering med förbättrad användarvänlighet under de kommande tre åren, med start under 2019, för att ytterligare öka användningen.

2.5 Ledarskaps- och kompetensförsörjning i förskola, grundskola och gymnasieskola

Stadens pedagogiska verksamheter står inför stora kompetensförsörjningsutmaningar när det gäller lärare och andra yrkesgrupper i samtliga skolformer. Enligt *Trender och Prognoser 2017* från SCB saknas 98 000 lärare inom flertalet lärarkategorier fram till 2035.

Rekryteringsbehovet av lärare i grundskolan och gymnasieskolan i Stockholms stad förväntas ligga på cirka 1 000 per år fram till 2027. Rekryteringsbehovet av förskollärare och barnskötare i Stockholms stad förväntas ligga på cirka 1 100 personer per år i början av prognosperioden för att sedan öka till cirka 1 300 personer från mitten av perioden och framåt. Behovet av andra personalgrupper är också stort och omfattar rektorer, biträdande rektorer, skolläkare, skolsköterskor, specialpedagoger, kuratorer, skolpsykologer, studie- och yrkesvägledare, modersmåls lärare, skolsköterskor, skolintendenter, skolassistenter och skolvaktmästare. Det är redan i dagsläget svårt att rekrytera utbildade barnskötare, utbildade elevassistenter samt elevhälsoteamens personalgrupper.

Utbildningsförvaltningen tar årligen fram en plan som ligger till grund för det strategiska kompetensförsörjningsarbetet, bilaga 3. Planen är utgångspunkten för planering, beslut och uppföljning av insatser som sammantaget syftar till att säkerställa att alla barn och elever når kunskapskraven, oavsett var i staden de bor. Kompetensförsörjningsplanen omfattar behovet av nyrekrytering av lärare, rektorer, förskollärare, barnskötare, lärare i fritidshem och elevhälsoteamens personalgrupper.

Förvaltningen står inför utmaningar när det gäller hur undervisningen ska organiseras när ämnesbehöriga och/eller utbildade lärare inte finns att tillgå. Detta kommer att kräva att legitimerade lärare får mer tid för undervisning. Förvaltningen ska därför utreda hur kompletterande kompetenser (lärarassistenter och studiepedagoger) kan avlasta lärarna. Det pilotprojektet som genomförs 2018 behöver utvärderas för att eventuellt implementeras i större utsträckning. Utöver detta behöver kartläggningar av befintlig kompetens utvecklas för att kunna identifiera behov och därefter genomföra kompetensutveckling som sedan systematiskt följs upp.

Kompetensförsörjningens inriktning mot att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla medarbetare utvecklas vidare inom hela förvaltningen. Grundläggande anställningstrygghet ska stärkas genom minskande av allmänna visstidsanställningar och med heltid som norm. För att utbildningsförvaltningen ska kunna attrahera och behålla de bästa medarbetarna ska arbetsgivarvarumärket - att staden är ett föredöme som arbetsgivare med goda utvecklings- och karriärvägar - utvecklas ytterligare och förtydligas. Kommunikationen ska förstärkas genom sociala medier.

Skickliga lärare ska kunna göra karriär. För lärare i grund- och gymnasieskolan har utbildningsnämnden två tydliga karriärspår; ett pedagogiskt/ämnesdidaktiskt spår (förstelärare, lektor), och ett ledar- och chefs-spår (arbetslagsledare, rektor). Framöver ser förvaltningen även behov av utbyggnad av karriärspår i förskolan. Arbetet tar sin utgångspunkt i skolkommissionens slutsatser och resultatet av den statliga utredningen om attraktiva skolprofessioner som presenteras under våren 2018.

Kompetensförsörjning, chefer

Ett gott chefs- och ledarskap är en av de viktigaste faktorerna för skolans resultat och pedagogiska utveckling samt för att utveckla, behålla och attrahera medarbetare. Cheferna står dock inför stora utmaningar då konkurrensen på arbetsmarknaden ökar. Därför blir det än viktigare att cheferna avlastas uppgifter så att ledarskapet och chefsutveckling kan stå i centrum.

För att attrahera chefer ska utbildningsförvaltningen arbeta strategiskt med att skapa goda förutsättningar för chefer på utbildningsförvaltningen och göra chefskapet hållbart, bland annat genom en god introduktion, tydliga karriär- och utvecklingsspår och vidare satsningar på professionsnätverk och mentorskap samt handledning och coaching av chefer.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

För många grupper finns det en stor konkurrens på arbetsmarknaden. Detta resulterar i obalanser i lönestrukturen på förvaltningen genom ett högre löneläge vid rekrytering än det som gäller för redan anställda medarbetare. Förvaltningen fortsätter med lönekartläggningar som verktyg för att åtgärda oskäligen höga löneskillnader. Ska staden behålla sin ställning med konkurrenskraftiga löner för lärare och skolledare krävs satsningar framgent.

Förvaltningen genomför under 2018 ett pilotprojekt med höjda löner på två skolor för att öka skolornas attraktivitet för sökande. Satsningen kommer att utvärderas och slutsatserna kan ligga till grund för utvecklandet av nya arbetsätt framöver.

2.6 God arbetsmiljö och hälsa

För att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare är arbetsmiljöarbetet en viktig faktor, inte minst i en tid när flera yrkesgrupper upplever en allt högre arbetsbelastning. Förvaltningens arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet och organisatorisk och social arbetsmiljö har etablerats på övergripande nivå och arbetet kommer att förstärkas ytterligare för ett större

genomslag i måluppfyllelsen på enhetsnivå. Detta förutsätter också ett fortsatt gott samarbete med de fackliga organisationerna och företagshälsovården.

Organisationsstrukturens inverkan på arbetsmiljö och hälsa behöver analyseras, exempelvis avseende grundbemanning, chefstäthet samt möjliga kompletterande kompetenser inom skolan. Målsättningen är en bra balans mellan krav och resurser i arbetet.

Förvaltningen kommer att arbeta med identifierade jämställdhetsutmaningar, exempelvis avseende breddad rekrytering och möjligheterna att ytterligare öka förutsättningarna för att förena föräldraskap och arbete, samt fortsatt kartlägga, analysera och utveckla verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

2.7 Utbyggnad för att möta elevökningen

I lokalförsörjningsplanen, bilaga 4, framgår behovet av lokaler för planeringsperioden 2019-2021. Planen innehåller även en redovisning fram till 2026 som är sista året i stadens befolknings- och elevantalsprognos. En behovsanalys är utgångspunkt för planeringen. Den byggs på stadens befolkningsprognos och på elevantalsprognosen som är en framskrivning av befolkningsprognosen utifrån dagens elevflöden. Prognoserna kompletteras med strategiska analyser utifrån faktorer som prognoser inte inkluderar. Elevflöden och sökmönster kan förändras, exempelvis när nya bostadsområden och skolor byggs eller när skolors årskursindelning ändras, och behovsanalyserna behöver därför utvecklas.

Den kommunala grundskolans kapacitet kommer fram till år 2021 att öka med över 10 000 elevplatser, vilket gör att grundskolan når upp till cirka 93 300 elevplatser. I takt med att skolor byggs ut och nya skolor startar så kommer andelen elever i F-9-skolor att öka. Utbyggnad från F-6 till F-9 är redan planerad eller beslutad för totalt 16 skolor och merparten av samtliga nya permanenta skolor planeras för F-9, för att göra det möjligt för fler elever att gå hela sin skolgång i den skola vårdnadshavarna har valt från början.

Läsåret 2017/2018 finns cirka 19 600 elevplatser i den kommunala gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Ytterligare 2 400 platser tillkommer när Anna Whitlocks gymnasium öppnar år 2018. Målet är att en ökad andel av Stockholms stads elever ska kunna beredas plats på en attraktiv kommunal gymnasieskola i Stockholm.

2.8 Övrigt

Folkhälsomyndigheten har bedömt att vaccination mot humant papillomvirus, HPV, för pojkar bör ingå i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn. Folkhälsomyndigheten har överlämnat sitt underlag till regeringen för beslut. Vid beslut om införande kommer uppdraget att utökas för elevhälsans medicinska insats (skolsköterska och skolläkare) och därmed kan även bemanningen av framförallt skolsköterska behöva förstärkas.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Utbildningsnämndens underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021 baseras på budget 2018. De beräkningar som finns utgår från prisnivån 2018. Nämndens ekonomiska förutsättningar påverkas i hög grad av de kommunala skolornas lokalkostnader, kostnader för digitalisering och lönekostnadernas utveckling. Sammantaget bedöms den beräknade kostnadsutvecklingen innebära en ökning enligt tabellen nedan. Se även bilaga 2.

Om en kostnadsökning för verksamheten i egen regi skulle täckas av en ökning av budget via schabloner medför regelverket om bidrag på lika villkor att kostnadsökningen för nämnden blir betydligt större än den beräknade kostnadsökningen för egen regi. Detta beror på att en schablonökning även gäller för fristående skolor och ökar kostnaderna för bidrag till dessa. Ungefär 25 procent av eleverna i grundskolan går i fristående skolor vilket medför ytterligare kostnadsökningar på 25 procent. Det medför att den totala kostnaden för en eventuell schablonhöjning ökar nämndens ram mer än vad som framgår av nedanstående tabell och beräkningar.

Nämndens budgettilldelning är i huvudsak prestationsrelaterad, vilket innebär att ökade kostnader för verksamheten i egen regi måste täckas av de schabloner som avser elever i skolor i egen regi. Den kommande kostnadsökningen för främst lokaler bedöms påverka möjligheten att klara av kommunfullmäktiges nuvarande krav om att skolpengens andel av grundschablonen, det vill säga de resurser som betalas ut till de kommunala skolorna, ska vara minst 73 procent. Kostnadsökningar som överstiger budgettilldelningen innebär att det måste ske effektiviseringsåtgärder både på central förvaltning och i skolorna.

Tabell 4. Beräknad kostnadsutveckling

Mnkr	VP 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Summa
Kostnader	18 706	19 415	19 489	19 185	
Intäkter	-602	-602	-602	-602	
Netto	18 104	18 813	18 887	18 583	
KF:s ram	18 104	18 100	18 100	18 100	
Årlig kostnadsökning	0	713	787	483	1 982

3.1.1 Löner

En löneökning med 2,5 procent för medarbetarna i förvaltningen ökar lönekostnaderna med totalt cirka 196 mnkr 2019, 201 mnkr 2020 och 206 mnkr 2021. Dessa beräkningar utgår från det antal anställda som finns i nuläget. Då antal elever kommer att öka under planeringsperioden är det sannolikt att även antal anställda kommer att öka och därmed blir det en kostnadsökning även avseende detta.

3.1.2 Utbyggnad av skollokaler - lokalkostnader

Den planerade utbyggnaden av skollokaler för att möta elevantalsutvecklingen ökar lokalkostnaderna de närmaste åren, inom både grundskolan och gymnasieskolan. Den totala årshyran för skolorna i egen regi beräknas öka med cirka 416 mnkr under planeringsperioden. Lokalkostnaderna beräknas även ta en allt större andel av resurserna, främst på grund av att nybyggda lokaler är dyrare än äldre, men även på grund av externa inhyrningar i strategiskt och centralt belägna lokaler med kommersiella hyresvillkor, framförallt för gymnasieskolan. I underlaget för planeringsperioden ingår också flera helt nybyggda grundskolor jämfört med tidigare.

Om hyrans andel av schablonen ska kunna behållas på nuvarande nivå beräknas cirka 13 procent av hyresökningarna inom grundskolan och 50 procent inom gymnasieskolan kunna inrymmas inom den prognostiserade elevantalsökningen i egen regi. Det innebär att det med nuvarande grundschabloner saknas sammanlagt 337 mnkr till hyror under planeringsperioden, varav 306 mnkr avser grundskola och 32 mnkr avser gymnasieskola. Den hyresökning som inte inryms i elevantalsökningen måste bekostas på annat sätt och förvaltningen bedömer att det utan schablonökningar finns en stor risk att kommunfullmäktiges mål, att minst 73 procent av schablonen ska betalas ut till de kommunala skolorna, inte kommer att kunna uppnås.

Tabell 5. Hyresutveckling grundskola i egen regi

Grundskola, mnkr	2018	2019	2020	2021	Summa
Årlig hyresökning netto		89,6	134,0	128,8	352,5
Summa årshyra	1 473,8	1 563,4	1 697,4	1 826,3	
Hyresökning som inte ryms inom elevantalsökningen*		67,6	119,7	118,2	305,6
Hyra per elev, kr	19 500	20 400	21 800	23 300	
Hyrans andel av schablonen	18,3%	19,1%	20,5%	21,9%	

Tabell 6. Hyresutveckling gymnasieskola i egen regi

Gymnasieskola, mnkr	2018	2019	2020	2021	Summa
Årlig hyresökning netto		46,4	3,8	13,7	63,9
Summa årshyra	388,2	434,6	438,4	452,1	
Hyresökning som inte ryms inom elevantalsökningen*		38,4	-7,3	0,9	31,9
Hyra per elev, kr	22 500	24 700	24 200	24 200	
Hyrans andel av schablonen	22,2%	24,4%	23,9%	23,9%	

* minus innebär att prestationsökningen täcker hyresökningen

Under planeringsperioden beräknas hyreskostnaden per grundskoleelev öka med 19 procent, från 19 500 kr år 2018 till 23 300 kr år 2021. Under samma period beräknas hyreskostnaden per gymnasieelev öka med 7 procent, från 23 900 kr år 2018 till 25 600 kr år 2021. Beräkningen tar hänsyn till i dagsläget kända lokalprojekt och ökat elevantal i elevantalsprognosen.

Även med årliga schablonökningar på exempelvis två procentenheter innebär utvecklingen framöver, enligt förvaltningens beräkningar, att hyrans andel av schablonen kommer att öka

samt att den andel av grundschablonen som betalas ut till skolorna i egen regi kommer att behöva sänkas.

Kostnadsberäkningarna tar hänsyn till ökad hyra på grund av nya skolor, utbyggda skolor och övriga verksamhetsanpassningar, så långt de är kända i dagsläget. Projekt är mer osäkra ju längre fram i tiden de planeras samt om de är i ett tidigt skede, exempelvis förstudie. Alla projekt är heller inte kända idag. Förseningar i byggprojekt medför att den tillkommande hyresökningen förskjuts framåt i tid. Hänsyn har också tagits till hyressänkningar på grund av avskrivningar i befintligt lokalbestånd, men inte hyresförändringar på grund av framtida ränte- och indexutveckling. Senast kända amortering har använts.

Risk- och osäkerhetsfaktorer

Dagens *historiskt låga räntenivåer* avspeglas i den nuvarande låga internräntan på 0,8 procent för 2018. Förvaltningens beräkningar visar som exempel att en förändring av internräntan med 1,0 procentenhet innebär en ökad hyreskostnad på 100 mnkr.

Diskussioner förs mellan SISAB, S:t Erik Kommunikation och utbildningsförvaltningen om en förändrad modell avseende kostnader för it-infrastruktur. Modellen innebär att kostnaden för it-infrastruktur bekostas via hyran, på samma sätt som infrastruktur för el, vatten och avlopp. Detta kommer att öka förvaltningens hyreskostnader. En förändrad modell innebär dock endast en omfördelning av befintliga kostnader från skolorna till central förvaltning. Det medför däremot en ytterligare ökad risk för att kommunfullmäktiges mål om att minst 73 procent av schablonen ska betalas ut till de kommunala skolorna inte kommer att kunna uppnås samt att procentsatsen kan komma att behöva ändras.

Utöver detta finns en risk för ökade hyror på grund av att möjligheten till ränteavdrag för kommunägda bolag har förändrats. Det är dock i nuläget inte klarlagt i hur stor omfattning utbildningsnämndens hyror kommer att påverkas. Den eventuella hyresökningen med anledning av detta ingår inte i ovanstående beräkningar.

3.1.3 Digitaliseringen

Digitaliseringen inom utbildningsområdet utvecklas snabbt och kostnaderna bedöms öka kraftigt under planeringsperioden 2019-2021. Redan till innevarande år har en kostnadsökning skett då delar av skolplattformen nu övergått från projekt till förvaltning. Komplexiteten när det gäller bland annat behov, avtal, tidplaner och teknisk utveckling gör att det är mycket svårt att göra en uppskattning av hur stor kostnadsökningen blir under planeringsperioden. Kostnaderna kommer dock att öka både på central förvaltning och ute på skolorna. Exempel på kostnader som kommer att öka är kostnader för kompetensutveckling, en trolig 1:1-satsning inom grundskolan, fler användare och fler system per användare, ny kringutrustning samt nya tjänster.

Sammantaget uppskattas kostnaderna för digitaliseringen vid planeringsperiodens slut ha ökat med minst 400 mnkr.

3.1.4 Skolskjuts

År 2013 gjorde staden en översyn av skolskjutsschablonerna för att ersättningsnivåerna skulle komma i balans med kostnadsnivåerna, vilket också skedde. Efter detta har staden genomfört tre nya upphandlingar av persontransporter/skolskjuts. Den senast genomförda upphandlingen av persontransporter gäller från och med mars 2018. Det nya avtalet är flerårigt och den nuvarande kostnadsnivån bedöms bestå framöver.

Enligt förvaltningens beräkningar täcker skolskjutsschablonerna cirka hälften av kostnaderna för en genomsnittsresa. Mot bakgrund av detta är förvaltningens uppfattning att den nuvarande ersättningsmodellen för skolskjutskostnader, från kommunfullmäktige till utbildningsnämnden inte fyller den funktion som var tänkt i översynen från 2013. Med nuvarande modell med schablonersättning per särskoleelev och särskolenivå behöver schablonerna öka med 2,3 gånger nuvarande nivå. Det innebär en ökad kostnad om totalt cirka 103 mnkr, varav 71 mnkr är grundsärskola och 32 mnkr är gymnasiesärskola. Beloppen avser skolskjutskostnader för samtliga elever oavsett huvudman.

Det finns dock alternativa sätt jämfört med nuvarande modell med skolskjutsschabloner för att finansiera skolskjuts. Exempel är antingen en riktad ersättning för endast de elever som åker skolskjuts, alternativt en anslagsersättning. Förvaltningen föreslår att dialog förs med stadsledningskontoret under våren, om lämplig ersättningsmodell för att hantera den ökade kostnadsnivån.

3.1.5 Statsbidrag för stärkt likvärdighet

Regeringen har föreslagit en förstärkning av den statliga finansieringen av skolan med 6 mdkr som fasas in under tre år med start 2018. Statsbidraget ska fördelas med hänsyn till socioekonomiska faktorer.

I budgetpropositionen för 2018 har regeringen föreslagit att det ska finnas 3,5 mdkr för 2019 och 6 mdkr för 2020. Av dessa medel bedöms Stockholm få 230 mnkr 2019 och 400 mnkr 2020 och framåt. Då statsbidraget för 2018 års bedöms uppgå till 85 mnkr innebär det en ökning med 145 mnkr 2019 och 315 mnkr 2020 och 2021. Statsbidraget ska användas till insatser i grundskolan för att öka andelen elever som når behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Det innebär således att nämndens kostnader bedöms öka med motsvarande belopp som intäkterna för statsbidraget ökar. Förvaltningen ska ta fram förslag på hur dessa medel ska användas.

3.1.6 Förskolläro utbildning som uppdragsutbildning

Förvaltningen har i uppdrag att upphandla en uppdragsutbildning som komplement till de reguljära förskolläro utbildningarna för att öka andelen förskollärare och ge anställda barnskötare utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen har uppskattat att årskostnaden för utbildningen till förskollärare och vikarieersättningen för deltagarna blir cirka 1,7 - 2,4 mnkr för 20 deltagare som studerar i 3-4 år. För 30 deltagare blir motsvarande årskostnad 2,7 - 3,6 mnkr. Om uppdragsutbildningen startar under flera år blir årskostnaden högre.

3.1.7 Nordiska skolspelen

Nordiska skolspelen är ett idrottsevenemang som för samman skolungdom från de nordiska huvudstäderna och stärker känslan av samhörighet. Spelen arrangeras växelvis i de nordiska huvudstäderna. Spelen kommer att anordnas i Stockholm 2019 och kostnaderna bedöms därmed öka med 2 mnkr under 2019, och finansieras med kommunövergripande medel.

3.1.8 Prestationer

Barn- och elevantalsökningar inom samtliga skolformer och huvudmän beräknas ge ökade prestationer med totalt cirka 300 mnkr om året, varje år. Barn- och elevantalsutvecklingen framgår i bilaga 1.

3.1.9 Tilläggsersättning för nyanlända som schablon

Förvaltningen har från och med 2018 infört en ny resursfördelningsmodell för nyanlända elever i grundskolan som benämns tilläggsersättning för nyanlända. Finansieringen sker inom befintlig budgetram genom att medel från den socioekonomiska ersättningen omfördelas och att statsbidrag utnyttjas.

Tilläggsersättning för nyanlända betalas ut enligt samma princip som den vanliga skolpengen, det vill säga en peng per elev till den skola där eleven går. Det innebär att kostnaderna styrs av elevantalet och då är principen om en schablon från kommunfullmäktige till utbildningsnämnden per elev ett bra alternativ. Det minskar risken för underskott eller överskott i utbildningsnämndens budget på grund av volymavvikelser. Nuvarande modell med ett fast budgetanslag, som bygger på ett svårbedömt antagande om antal elever, gör däremot att risken för budgetavvikelser blir stor. Den typen av risk är mer rimlig att hantera inom stadens totala budget. Förvaltningen föreslår därför att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att se över om tilläggsersättningen för nyanlända istället ska hanteras som en av kommunfullmäktige fastställd schablon.

3.2 Investeringar

Utbildningsnämndens investeringsbudget är 135 mnkr för 2018. Även i kommunfullmäktiges plan för 2019 och 2020 är ramen 135 mnkr och förvaltningens bedömning är att ramen är tillräcklig för investeringsbehovet. Investeringsmedlen används dels till nyetableringsbidrag för nybyggda skolor och befintliga skolor där kapacitetshöjande åtgärder har gjorts, dels till satsningar på digitala verktyg, utbyte av möblemang, köksutrustning, miljö och tillgänglighet.

3.2.1 Kapitaltjänstkostnader

Kapitaltjänstkostnaderna är beräknade på befintliga, inte avskrivna anläggningstillgångar och utgår från en årlig investering på 135 mnkr mellan åren 2019-2021. Den årliga internräntan uppgår till 0,8 procent i denna kalkyl. Kapitaltjänstkostnaderna har beräknats till 111 mnkr 2019, 123 mnkr 2020 och 133 mnkr för 2021, se bilaga 2. Kapitaltjänstkostnaderna finansieras inom egen regis schablontilldelning.

4 Övriga redovisningar

4.1 Skolornas ersättning för uthyrning av övriga skolsalar till nolltaxeföreningar

En översyn av skolkostnadsersättningen har gjorts av idrottsnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden. Nämnderna har tagit fram ett gemensamt förslag till nytt ersättnings-system för skolornas ersättning, vid uthyrning av övriga skollokaler (inte idrottssalar) till nolltaxeföreningar. Förslaget innebär en höjd ersättning till skolorna samt överföring av ansvar och budgetanslaget på 1,2 mnkr från kulturnämnden till idrottsnämnden. För att täcka kostnaden för dels höjd ersättning, dels utökad uthyrning visar beräkningarna också på ett behov av utökad budget för ersättande nämnd (idrottsnämnden). Förslaget föreslås gälla från den 1 januari 2019, under förutsättning att en utökning görs av idrottsnämndens budgetram.

Bakgrund

När skolorna hyr ut lokaler uppstår merkostnader, framförallt i form av städning och vaktmästarkostnader (alternativt administration av kodlås), men även kostnader för förbrukningsvaror, el, vatten, avlopp och ventilation samt visst slitage. Dagens ersättningsnivå är 100 kr per timme och sal (med en begränsning till ersättning för maximalt sju salar). Nivån bedöms vara för låg för att täcka merkostnaderna och en höjd ersättning behövs därmed.

Idag sköter idrottsförvaltningen bokning, beviljande av nolltaxa och beräkning av den ersättning skolorna får från kulturnämnden. Beräkningsunderlag för utbetalning skickas från idrottsförvaltningen till kulturförvaltningen i slutet av respektive termin. Kulturförvaltningen har ingen insyn i bokningen eller möjlighet att påverka kostnaden. Idrottsförvaltningen har samma hantering för skolidrottshallar och nämnderna är överens om att hanteringen blir effektivare om idrottsnämnden även övertar ansvaret för ersättning avseende klassrum. Det har även visat sig att många föreningar som hyr i skolorna inte bedriver kulturverksamhet.

Förslag till nytt ersättningsystem

Det nya förslaget innebär att skolorna ersätts för uthyrning av övriga skolsalar till nolltaxeföreningar med

- Klassrum: 150 kr per klassrum. Om skolan har kodlås är ersättningen 75 kr per klassrum.
- Aula/matsal: 300 kr per aula. Om skolan har kodlås är ersättningen 150 kr per aula/matsal.

Begränsningen på ersättning för max 7 salar per dag kvarstår.

En bokningsperiod införs och bokningen begränsas till cirka en månad inför varje termin, innan terminen startar. Efter det låses bokningsmöjligheten för nolltaxeföreningar.

Kostnadskonsekvenser för ersättande nämnd

Förslaget är att i första hand få anslaget att täcka kostnaderna för en höjd ersättning till skolorna och i andra hand att täcka kostnaderna för ökad uthyrning. En ökad uthyrning är dels

beroende av att fler skolor/salar tillgängliggörs, dels av att systemet marknadsförs. Baserat på dels höjd ersättning, dels ökad utthyrning beräknas kostnaden öka med totalt 2 mnkr, från nuvarande 1,2 mnkr till totalt 3,2 mnkr.

Förslag angående ansvar och budgetanslag

Förslaget är att ansvar för ersättningen till utbildningsförvaltningen flyttas från kultur- nämnden till idrottsnämnden. Det innebär att nuvarande budgetanslag på 1,2 mnkr flyttas från kulturnämnden till idrottsnämnden samt att den ökade kostnaden på 2 mnkr finansieras genom en utökad ram från kommunfullmäktige till idrottsnämnden. Totalt ökar idrottsnämndens ram med 3,2 mnkr.

4.2 Förslag om översyn av stadens ungdomsmottagningar

Uppdraget för ungdomsmottagningar är att arbeta preventivt med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt psykosocial rådgivning och samtalsstöd. Undersökningar visar att ungdomar har högt förtroende för ungdomsmottagningars verksamhet och känner sig trygga och välkomna och allt fler ungdomar söker kontakt med ungdomsmottagningar.

I Stockholms stad finns idag nio ungdomsmottagningar varav tre har utbildningsnämnden eller stadsdelsnämnder som huvudman och sex mottagningar har delat huvudmannaskap mellan landsting och stadsdelsnämnder. Detta medför olika förutsättningar vad gäller ekonomi, bemanning, anställningsvillkor, prioriteringar, avgränsningar i uppdrag, utvecklingsarbete och öppettider.

För att möta de utmaningar som Stockholm står inför, inte minst när det gäller en påtaglig ökad psykisk ohälsa bland unga, finns behov av en gemensam översyn och samordning av stadens ungdomsmottagningar. Uppdraget behöver förtydligas och ge förutsättningar för jämlik service och stöd med god kvalitet för en verksamhet som är tillgänglig för alla ungdomar i Stockholms stad.

4.3 Hantering av avgifter för öppen fritidsverksamhet

I budget för 2014 beslutade kommunfullmäktige om att staden skulle införa en central avgiftshandling för förskole- och fritidshemsavgifter att hanteras av serviceförvaltningen. I beslutet uteslöts hanteringen av avgifter för öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb). Från och med 2015 har fritidsklubbarna en avgift som inkluderar måltider och är beslutad av kommunfullmäktige. Från januari 2018 köper utbildningsförvaltningen hanteringen av avgifterna från serviceförvaltningen. Förvaltningen föreslår därför att utbildningsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att överföra hanteringen av avgifterna för öppen fritidsverksamhet till serviceförvaltningen.